

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Murens fald

Det er 25 år siden, Berlin-muren faldt, og DDR holdt op med at eksistere. Unge fra A. P. Møller Skolen og Dom-Schule i Slesvig har sat fokus på begivenhederne.

Side 5

“ Sammenhold og solidaritet er de værdier, jeg genfinder i mindretallet. Det er her, jeg har hjemme.

Per Gildberg, forhenværende formand i Skoleforeningen

Side 3

Jul i skoler og børnehaverne

Side 7

FOTO: DANIEL DÜRKOP

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Hundredvis af balloner fløj til vejrs, da der var anti-mobbe-dag i Slesvig. Læs mere side 2

»Forældredemokratiet er det bedste vi har«

Skoleforeningen

Samarbejdsråd skal klædes på til at kunne varetage de vigtige opgaver i institutionerne og foreningen.

Skoleforeningen er forældrestyret. Det er dem, der vælger og vælges til fællesrådet og Skoleforeningens styrelse. Det er også forældrene, der har flertallet i skolernes og daginstitutionernes samarbejdsråd.

- Forældredemokratiet er det bedste, vi har, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Derfor er det nødvendigt, at vi klæder de nye samarbejdsråd på, så de kan varetage deres demokratiske opgaver, siger han.

Ansvar følger med

Med selvstyret følger der nemlig også et ansvar. Forældredemokrati forudsætter, at forældrene involverer sig, og derfor skal de kende spillereglerne.

- Vi har brugt ni regionale møder til at klæde samarbejdsrådene på. Jeg er glad for, at der har været re-

præsentanter fra stort set alle institutioner med til møderne siger Udo Jessen.

Konkrete forslag

Der har været en del gode diskussioner på møderne, og der har også været konkrete forslag til at forbedre forældredemokratiet i Skoleforeningen, blandt andet ved at inddrage de forældre, der sidder i institutionernes samarbejdsråd på et tidligere tidspunkt i foreningsarbejdet i fællesråd og styrelse. Det gælder især forældrene i daginstitutionerne. De kan inviteres med til alle regionale fællesrådsmøder for at skabe et bedre netværk.

- Skoleforeningen lever af, at de folk, der afleverer det dyrebareste, de har - deres børn - også er med til at forme foreningen, siger Udo Jessen.

- Deltagerne kan så fungere som multiplikatorer, så vi kan få endnu flere med.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Mange muligheder for frisiskundervisning

Sprogsamarbejde

Enighed om at det frisiske sprog i de danske skoler i Nordfrisland skal styrkes igennem en fælles indsats.

Friisk Foriining og Skoleforeningen har på et første møde drøftet muligheden for mere frisisk undervisning i de danske skoler i Nordfrisland. Hvordan frisiskundervisningen kommer til at se ud, er ikke lagt fast, men der er en del muligheder. Friserne selv har før ikke lagt skjul på, at de gerne så obligatorisk frisiskundervisning på nogle danske skoler i Nordfrisland, Skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen og formand Udo Jessen bragte på styrelsesmødet et obligatorisk tilbud, det vil sige et fast valgfag på skolerne.

Op til samarbejdsrådene

I sidste ende må graden af frisiskundervisningen være op til samarbejdsrådene på de enkelte skoler eller til fællerådet, når det gælder om timefordelingen.

Skoleforeningens styrelse har

givet friserne tilbuddet om, at Skoleforeningen sammen med friserne vil tage ud til skolerne for at gøre reklame for et udvidet frisisktilbud.

Dialog med forældrene

- Det vigtige er, at vi er enige om, at det frisiske skal styrkes. Nu skal vi ind i en dialog ikke mindst med forældrene og skolerne, om hvordan vi kan omsætte dette ønske. Det er en udfordring, hvis man ser på timefordelingsplanen, siger Udo Jessen. Formanden svarede også på kritikken om at der er fare for, at de danske skoler i Nordfrisland kommer bagud i forhold til frisiskundervisningen på de offentlige tyske skoler.

- Vi kan godt tåle sammenligningen. På de danske skoler i Nordfrisland modtager 98 ud af i alt 1174 elever på 1.-10. klassetrin frisisk undervisning. Det svarer til 8,4 procent. På de tyske skoler i amtet får 827 eller seks procent af eleverne frisiskundervisning. Men der er ingen tvivl, det kan blive bedre, sagde Udo Jessen.

Leder

Et spændende år

Ja, ingen tvivl om det – Det er jul!

Efter nogle hæsbælende og travle uger i november og december med julefester i daginstitutionerne og på skolerne, julearrangementer, lottoaftener og julebasar i foreningerne, ekstraordinære regionale fællesrådsmøder, ekstraordinære styrelsesmøder, samrådsmøder, udsendelserne på TV Syd samt høringen på A. P. Møller Skolen falder der nu endelig ro og fred over den sydslesvigske skoleverden. I går var det sidste skoledag. Det har som altid været et travlt og spændende år i Skoleforeningen.

Styrelsesmedlemmerne og direktionen har i løbet af året været til i alt 32 regionale møder med fællesrådsmedlemmer og de to obligatoriske fællesrådsmøder, som vi plejer at have. Vi brugte også en del lørdage til klausure og besigtigelsesture (Midtangel og vestkysten). Der har været utallige samarbejdsrådsmøder, og på de store forældremøder var der lagt op til valg, således at der nu sidder rigtig mange nye medlemmer i vores samarbejdsråd, i fællesrådet og i styrelsen. Skoleforeningens fællesråd har på sit efterårsmøde valgt et nyt formandskab med Birgit Jürgensen Schumacher som ny næstformand og mig som formand. Alle sammen er vi kommet godt i gang med arbejdet i den nye valgperiode.

Udo Jessen, formand

Styrelsens beslutning om at gå i dialog med samarbejdsrådene for at informere om de muligheder og begrænsninger, der ligger i vores forældredemokrati, var en succes. Jeg har kun fået positiv feedback, og til de møder, jeg har været med til, gik folk hjem efter en god og givtig aften. Deltagerne kan nu fungere som multiplikatorer ude i institutionerne, så der kommer endnu flere aktive forældre næste gang. Et demokrati lever af deltagelse!

Jeg vil benytte lejligheden til at sige mange tak til alle de engagerede folkevalgte, som sidder i samarbejdsråd og bruger deres fritid på Dansk Skoleforening for Sydslesvig. Ligeledes skal der lyde en stor tak til alle vores engagerede medarbejder i Skoleforeningen. Alle jer 1400 mennesker, som til dagligt arbejder for Skoleforeningen, og som er med til at forme en sydslesvigsk dansk hverdag for vores børn igennem jeres ord og handling. I er utrolig vigtige dansk-sydslesvigske rollemønstre for vores børn.

Den 12. december holdt Skoleforeningen en reception for vores forhenværende formand Per Gildberg. Mange mennesker fra alle hjørner i Sydslesvig var mødt frem for at sige personlig tak. Det blev til mange meget personlige varme ord fra talerstolen og mange velfortjente knus og kram. Mange tak kære Per, for din ufattelig store arbejdsindsats igennem rigtig mange år. Du fortsætter i styrelsen og i en del af styrelsens udvalg. Det glæder mig. Tak for godt samarbejde og god jul!

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen
Niels Ole Krogh
Anders Molt Ipsen
Redaktion og layout:
Daniel Dürkop
Tlf. 0461-5047104
kommunikation@skoleforeningen.org

Ballon fløj helt til Vejle

Mobning

I Slesvig og i Flensborg var elever med i aktioner mod mobning.

Den 2. december var anti-mobning-dag i Slesvig-Holsten. I Slesvig havde Hiort Lorenzen-Skolen en høflighedsdag på skolen. Den gik ud på, at man i dagene op til den 2. december var ekstra sød mod hinanden. Blandt andet fik alle elever en hemmelig ven. Det var en anden elev, som – uden at afsløre sig selv – skulle være sød mod vedkommende. Desuden var der en plakatkonkurrence, og alle elever gav hinanden

løfter om at være gode kammerater. Alle løfterne blev skrevet op og hængt op på væggene. På høflighedsdagen lod eleverne mere end 200 luftballoner stige op i himlen med små sedler på, der ligeledes havde et løfte med. Der var også en opfordring til ballonens finder om selv at gøre noget godt for en kammerat. De børn, der har fundet en af ballonerne, kunne i øvrigt afhente en lille overraskelse på Hiort Lorenzen-Skolen.

Tilbage melding

- Ballonerne svævede rigtigt langt. Vi har fået tilbagemeldinger fra Tønder, Løgumkloster og Vejle, fortæller

Hiort Lorenzen Skolens skolesocialarbejder Peter Martens.
- En dreng fra Tønder, som har fundet en ballon, mailede os, at han var blevet meget glad, da han selv oplever, at der er nogen, der bliver mobbet i hans klasse, siger han.
I Flensborg deltog flere af de danske skoler i anti-mobbe-aktionen ved havnen.
Også i år blev der arrangeret en plakatkonkurrence for alle slesvig-holstenske skoler. Her var det Lara Wolff fra Cornelius Hansen-Skolen der fik 1. pladsen. Sidste års vinder, Sarah-Lena Kloppenburg, blev i år nr. tre.

Konference om tosprogethed

Besøg

Sydslesvig har været vært for en pædagogisk konference med fagfolk fra fire nordiske lande.

I starten af november har Dansk Skoleforening været vært for en årlig tilbagevendende pædagogisk konference, som har fundet sted i Flensborg og i Slesvig.
»Venskabsbyernes Ungdoms Konference« er et arrangement, hvor lærere, pædagoger og elever fra de næststørste nordiske byer Bergen, Göteborg, Åbo og Århus samt Flensborg og Slesvig på skift mødes for at lære om hinanden og uddybe de nordiske kontakter.
Sidste år var skoleelever fra de fire byer på besøg i Sydslesvig. I år var det så lærere og pædagoger. Emnet for konferencen var tosprogethed. De nordiske lærere og pædagoger var i løbet af deres ophold på besøg i sydslesvigske skoler og børnehaver for at høre om sprogsituationen, overvære praksis og komme i en pædagogisk dialog med værtslærere og pædagoger. Desuden brugte deltagerne tid på vidensdeling og et videnskabeligt oplæg om tosprogethed ved professor Elin Fredsted fra Flensborg Universitet.

Nordiske lærere på besøg på Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg

så afholdt en lederkonference med skolechefer og forvaltningsledere.
Onsdag var der afsat tid, til at de enkelte faggrupper kunne berette

om det, de havde oplevet ude i de sydslesvigske institutioner. Det blev blandt andet fremhævet, at det er en fordel, at tosprogetheden i Sydslesvig

FOTO: DANIEL DÜRKOP

ikke er så ulige, da stort set alle i det danske mindretal taler begge sprog, mens pædagoger og lærere i de andre byer har børn med vidt forskellige sprog ved siden af landets sprog. For de finlands-svenske deltagere fra det finske Åbo var det dog en lignende situation som den de har derhjemme med finsk og svensk.
- Nu kan vi tage hjem og fortælle vores elever, at der er andre, der

er lige som dem, sagde de. I det hele taget roste de nordiske pædagoger og lærere, at man i Sydslesvig ikke opfatter tosprogethed som et problem. Gæsterne fik derfor en masse redskaber med hjem til at løse de udfordringer der er i at undervise tosprogede børn. Samtidig opfordrede deltagerne fra de nordiske byer sydslesvigerne til, at gøre mere ud af at fortælle deres unge, at deres danske sprog og kultur er døren ind til hele norden.

“ Nu kan vi tage hjem og fortælle vores elever, at der er andre, der er lige som dem

Lærere fra det svenske mindretal i Finland

Ude i institutionerne

I slutningen af opholdet blev der og-

Forældrene er med til at udvikle skolen

FOTO: PRIVAT

Heldagsskole light

Når Treja Danske Skole har en helt særlig »heldagsskole light«, er det især forældrenes og de ansattes fortjeneste, som udfører et stort stykke frivilligt arbejde.

I Skoleforeningens fællesskoler er man i fuld gang med at omsætte forskellige koncepter med hensyn til heldagsskolen. Men også på de små skoler gør man sig nogle tanker om hvordan tilbuddet i skolefritidsordningerne kan udvides. På Treja Danske Skole kalder man det for »heldagsskole light«.

- Selvfølgelig kan vi ikke være en fuldgyltig heldagsskole, men det vi gør begynder efterhånden at ligne noget. Vi vil gerne øge kvaliteten på skolefritidsområdet igennem et forbedret tilbud, der ikke kun sigter på de forældre, der har et pasningsbehov. Vi vil tiltale alle elever på alle alderstrin med et helt nyt koncept. Vi vil prøve at bevæge os væk fra en ren SFO til et mere heldagsskolelignende tilbud, siger skolelederen. Aktiviteterne bæres af SFO-personalet, lærere og forældre i fællesskab, fortæller skoleleder Bjørn Rosenbaum.

Frivillighed

Konceptet er i høj grad baseret på frivillighed, ellers ville det ikke kunne lade sig gøre.

- Vi har ikke anden økonomi, end den vi har til SFOen, det vil sige to gange 16 timer om ugen til en pædagog og en medhjælper. Alt der er udover det, sker på frivillig basis. Alle lærere har sagt ja til at stå for en aktivitet om ugen, vi er i gang med at aktivere Treja Ungdomsforening for at kunne tilbyde noget i deres regi og vi har haft et møde med skolens forældre, hvor de næsten alle sammen har tilbudt at stå for en aktivitet. Og listen over det, forældrene kan, er lang: Madlavning, ti-finger maskinskrivning, teater, musik, geocaching, håndgerning, formning, modelfly, vikingetiden, fri leg, cirkus højtles-

Geocaching med forældrene

ning, idræt, spejder, kano, sejlsads, bueskydning, løbetræning og meget mere tilbyder de.

Heldagsskole-projektet i Treja er på tre timer hver dag, og planlægningen sker i samarbejde mellem skolelederen, SFOen og to forældre. De sørger for at der kommer et månedsprogram op at hænge og fordele forældre, lærere og pædagoger på de enkelte opgaver.

I forhold til antallet af elever, der deltager, har det nye koncept allerede givet resultat. Mens der i slutningen af sidste skoleår var mellem 16 og 18 elever, der benyttede sig af skolens SFO, er der nu tilmeldt mellem 26 og 28 elever.

- Formålet med heldagsskolen light er at styrke fællesskabet og samhørighedsfølelsen blandt eleverne på tværs af klasserne, at give

eleverne mulighed for at bruge det danske sprog i mange forskellige sammenhænge og dermed forbedre deres sprogfærdigheder, at fremme og imødekomme elevernes naturlige nysgerrighed og at udvikle elevernes viden og erfaringsverden, siger Bjørn Rosenbaum.

Samfund vokser sammen

En anden effekt er, at projektet gør, at det lille danske samfund i Treja vokser endnu mere sammen.

- Vi forsøger at kæde nogle af skolens forhenværende elever ind i aktiviteterne, så de vokser ind i en rolle i samfundet og ikke mister kontakten, fordi de er kommet på en ny skole. Det er jo dem der engang skal overtage mindretallet, siger Bjørn Rosenbaum med et smil. Skolen er en aktiv del af hele mindretallet.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Træarbejde med en af skolens lærere.

»Vi siger tak, og beholder ham«

Reception

Bevægende reception for Skoleforeningens afgående formand Per Gildberg.

Egentlig ville Per Gildberg slet ikke have en reception. Det var ikke nødvendigt, mente han selv. Per Gildberg fortsætter jo som menigt medlem i Skoleforeningens styrelse. Hans afgang som formand har heller ikke været frivillig, men skyldes den alvorlige sygdom, han fik i foråret. Men efter lidt velment pres, sagde Per Gildberg ja. Og det blev en reception, som endnu engang markerede de store forandringer. Skoleforeningen har været igennem i den tid, Per har været formand og næstformand i vores forening: Indførelsen af samarbejdsrådene, systemskiftet til heldagsskolerne, indførelsen af vuggestuerne, ligestillingen af elevtilskud og det nye gymnasium, A. P. Møller Skolen er kun et udvalg af de begivenheder og tiltag, Per Gildberg har været drivkraften bag.

En lyttende formand

De mange talere, blandt dem generalkonsul Henrik Becker Christensen, kulturminister Anke Sporendonk og mindretalskommitte-

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Geri og Per Gildberg sammen med et af børnebørnene.

rede Renate Schnack, tegnede meget det samme billede af Per Gildbergs formandskab: Han har været en lyttende formand, blid i tonen og hård

i forhandlingerne, konsenssøgende og med klare holdninger, forladelig og flittig. »Et menneske, hvor det er helt tydeligt, at de små i samfun-

det altid har stået hans hjerte nær« (generalkonsul Henrik Becker Christensen) og »en, som ville mere end en rolle, en der kan opnå resultater uden at efterlade tabere« (Skoleforeningens formand, Udo Jessen). Han har »Sat uudslettelige fodaftryk i den sydslesvigske muld« (provst Viggo Jakobsen) og han er det levende bevis på, at »Minderheit ist wer will« (kulturminister Anke Sporendonk).

En sydslesviger

Per Gildberg selv forklarede sin indre trang til at gøre en forskel med sin socialisering i 60'ernes socialdemokratiske Skandinavien, hvor begreber som sammenhold og solidaritet prægede ham.

- Og det er de værdier, jeg genfinder i mindretallet. Det er her, jeg har hjemme, sagde en tydeligt rørt Per Gildberg og fortsatte:

- I fodbold er jeg tysk, i alt andet er jeg sydslesvigsk.

Mange talere henviste til, at Per Gildberg fortsætter i Skoleforeningens styrelse. Historien er slet ikke slut, og Udo Jessen sagde nok, hvad de fleste følte:

- Vi siger tak, og beholder ham.

Dansk-kurser

Nordkolleg Rendsborg sætter i anledning af 100-års jubilæet for København-Bonn-erklæringerne fokus på Danmark og tilbyder i den sammenhæng en række danskkurser.

Det næste kursus foregår den 19.-23. januar 2015 og er anerkendt som »Bildungsurlaub«.

Det er et intensivkursus med Else Kjær og Frank Stinner som undervisere. Else Kjær har været lektor for dansk ved Hamborg Universitet og Frank Stinner har været med til at udarbejde materiale til danskundervisning for voksne. Tilmelding kan ske via www.nordkolleg.de.

Forkert navn

I sidste udgave af Fokus er der sket en fejl. Det er ikke Inga Mees-Voigt men Barbara Jensen, der ses på billedet over 40-års jubilæarerne i Skoleforeningen.

FOTO: GERTRUD THERMANSEN

Undervisningsdifferentiering

Fra 1. august 2014 har undervisningsdifferentiering fået en mere central placering i den slesvig-holstenske skolelov, og Skoleforeningen har på den baggrund bedt lektor Ph.d. Bodil Nielsen om at skrive en artikel om emnet som en håndsækning til lærerne og lederne for at styrke dialog og overvejelser om, hvad det vil sige at tage højde for undervisningsdifferentiering. Artiklen »Læringsmål og undervisningsdifferentiering« af Ph.d. Bodil Nielsen er udarbejdet for at styrke indsatsen for undervisningsdifferentiering på skolen. Artiklen kan sammen med mange andre tiltag være med til at tydeliggøre, hvorfor det er et vigtigt at tage højde for undervisningsdifferentiering i planlægning, gennemførelse og efterbehandling af undervisningen. Fokus bringer her 2. del af artiklen.

Det de allerede kan og ved

Man kan ikke lave en fuldstændig udtømmende beskrivelse af, hvilke forudsætninger der har betydning for, hvordan forskellige elever kan arbejde sig frem mod læringsmål i et konkret forløb. Det er noget, som læreren hele tiden må udforske i de klasser, han underviser. Men man kan godt indkredse områder, som har betydning: hvad de allerede kan og ved på et bestemt fagligt delområde, og hvad de er mere eller mindre gode til, som går på tværs af fag.

Det har selv sagt betydning, hvor meget forskellige elever allerede kan og ved om det konkrete faglige delområde, de nu i det kommende undervisningsforløb skal lære mere om. Nogle elever er fx optaget af, hvordan dyr lever, og er ofte i skoven med voksne, der taler med dem om det, de ser. De er allerede nået et stykke vej i retning af læringsmål i et forløb i natur/teknik om nogle dyreararters levesteder. Andre har ikke som udgangspunkt samme interesse eller samme erfaringer, men kan måske godt nå de samme læringsmål. De skal blot tilegne sig mere inden for undervisningsforløbets rammer end de elever, der allerede har en viden med hjemmefra, og de skal

“ De, der ikke har så meget med hjemmefra på det pågældende fagområde, kan i mange tilfælde nå lige så langt, som de elever, der har meget med.

Bodil Nielsen, cand.mag og ph.d

derfor have en anden form for støtte og udfordringer. Tilsvarende på en række andre områder. Fx er elever, der dyrker sport i fritiden, tættere på nogle af læringsmålene i faget idræt end elever, der ikke dyrker sport. De kan måske nå lige langt i forhold til læringsmålene, men de begynder forskellige steder og skal derfor vejledes forskelligt.

I en differentieret undervisning skal man med andre ord prøve at tage højde for, at nogle elever så at sige har mere med hjemmefra end andre. De, der ikke har så meget med hjemmefra på det pågældende fagområde, kan i mange tilfælde nå lige så langt i retning af læringsmålene som de elever, der har meget med, men de skal nå mere inden for undervisningens rammer end de andre.

Sprog og tekster

En række forudsætninger, der har betydning for elevernes læreprocesser, går på tværs af fag. Nogle elever har læsevanskeligheder og vanskeligheder ved at stave. Det skal de have hjælp til at komme videre med i særlige forløb, hvor de kan koncentrere sig om netop de færdigheder. Men at elever har vanskeligheder med at læse og stave, er ikke sammenfaldende med, at de har vanskeligt ved at tilegne sig viden og færdigheder i forskellige fag – når blot

skriftsproget ikke står i vejen. En del af en undervisningsdifferentiering kan derfor bestå i, at disse elever kan få tekster læst højt af kammerater eller et it-program, og at de kan få hjælp til stavning, når de skal skrive, sådan at de får mulighed for at koncentrere sig om indholdet i de tekster, de skal læse og skrive.

Også uden særlige læse- eller stavenskeligheder er der forskel på det generelle sproglige forråd, eleverne kommer til skolen med. Nogle elever har et stort forråd af ord og udtryk, fordi de ofte taler med voksne om mange forskellige emner. Andre kommer fra hjem, hvor man taler mere indforstået og har færre forskelligartede aktiviteter sammen. De elever, der har et spinkelt sprogligt forråd med sig hjemmefra, skal i højere grad end den førstnævnte gruppe udvide deres generelle sproglige forråd samtidig med, at de tilegner sig et bestemt fagligt indhold. En del af undervisningsdifferentieringen kan bestå i at støtte disse elever i dette sideløbende arbejde med at samle sprogligt forråd, samtidig med at læreren udfordrer andre elever til at gå på opdagelse i sproget og lære nye sider at kende. Tilsvarende er nogle elever hjemmefra vant til, at man slår op forskellige steder, når der er noget, man vil vide mere om, mens andre ikke har erfaringer med det og derfor har behov for at få mere forklaret inden for undervisningens rammer om, hvordan man kan søge viden. Det kan blandt andet tilgodeses gennem differentieret arbejde med faglig læsning og skrivning i alle fag.

Mål og struktur

Der kan være forskelle på elevers forudsætninger på helt andre led, som man i en differentieret undervisning kan forsøge at tage højde for. Hvis det er underforstået eller kun meget bredt formuleret, hvilke mål der er for, hvad eleverne skal lære i et konkret forløb, er nogle elever i stand til selv at finde frem til, hvad der kan være mål for dem, mens andre elever kan have svært ved at orientere sig og dermed svært ved at arbejde målrettet. En del af differentieringen kan være at gøre læringsmålene så tydelige som muligt for eleverne, specielt for dem, der ikke ser dem, hvis de er underforståede, og som så måske mister motivationen.

Nogle elever kan godt klare, at der er en løs struktur i klassens eller grupperes arbejde og finder selv en struktur. Andre elever har behov for,

at der er en tydelig struktur i det, de skal indgå i, eller har behov for hjælp til at skabe en struktur. Det gælder ikke alene strukturen i de aktiviteter, der er i en time eller et modul, men også det faglige indhold: Nogle elever kan godt holde rede på, hvad der er hovedspor, og hvad der er sidespor i noget, de får gennemgået og skal arbejde med, selvom det er underforstået. Andre elever har behov for at få vist strukturen meget tydeligt, fordi de ellers ikke kan få stort og småt til at hænge sammen.

Behovet for tydelige mål og tydelig struktur kan gå helt på tværs af elevernes forudsætninger i øvrigt. I en differentieret undervisning skal læreren være opmærksom på, om nogle elever har brug for særlig tydeliggørelse af mål og struktur.

Forskellige veje

Det er som nævnt ikke muligt at have tjek på 25 elevers forskellige forudsætninger i mange detaljer eller at tilrettelægge 25 parallelle forløb, men det er muligt at tilrettelægge undervisningen med sigte på typer af forudsætninger og typer af måder at lære på – ud fra lærerens viden og antagelser om de konkrete elever.

Når læreren gennemgår noget for hele klassen, hører alle det samme, men der er alligevel muligheder for til en vis grad at tilgodeses, at elever lærer på forskellige måder. Nogle forstår bedst en mundtlig forklaring, andre kan bedre lære det samme, hvis de læser det (og genlæser), andre igen lærer bedst, hvis de også får noget vist i en model eller en grafisk fremstilling. Nogle kan fange en abstrakt fremstilling, andre kan også nå frem til at forstå det abstrakte, men har behov for mange og tydelige konkrete eksempler.

Der er også muligheder for en vis differentiering i klassesamtaler. Nogle elever er gode til at sige noget i klasseoffentligheden. Andre er mere tilbageholdende, og det, de siger, er måske meget kortfattet og indforstået eller delvis forkert. Læreren har mulighed for at udfordre de elever, der gerne taler, til at være endnu mere nuancerede og præcise i deres indlæg og at udfordre de tilbageholdende til at folde deres svar ud, også selvom noget viser sig at være delvis forkert, for udfoldningen kan samtidig vise, at svarene også rummer noget, der er delvis rigtigt, og dermed kan de blive hjulpet videre.

Læs mere i Bodil Nielsen: *Læringsmål og læringsmåder. Undervisningsdifferentiering i praksis*. Gyldendals Lærerbibliotek 2013

Bodil Nielsen er cand.mag. og ph.d. i uddannelsesforskning. Hun har i en årrække undervist i læreruddannelsen på N. Zahles Seminarium og i forlængelse af det med undersøgelser af læreruddannelsen, specielt praktik. De seneste år har hun arbejdet med efteruddannelse af lærere og projekter i skolen med fokus på læringsmål, undervisningsdifferentiering og evaluering. Bodil Nielsen er forfatter til en række bøger og artikler om danskfaget, praktik, faglig evaluering, vejledning og senest læringsmål.

Fire af postkortene er blevet valgt ud til tryk

Murens fald - hvad rager det mig!

Projekt

For de unge på A. P. Møller Skolen og Dom Schule i Slesvig er murens fald historie. Det er noget, der skete inden de blev født. I et fælles projekt arbejdede eleverne med forskellige aspekter af livet i DDR.

Elever fra 12. årg på A. P. Møller Skolen har sammen med elever fra det tyske gymnasium, Dom-Schule, i Slesvig gennemført et projekt om murens fald for 25 år siden. Under titlen »25 år murens fald - hvad rager det mig« havde de til opgave at udvikle nogle postkort, som skulle markere den fredelige revolution i DDR.

Projektet var et samarbejde med uddannelsesinstitutionen Scheersberg, som for tiden kører et projekt »Schleswig-Holstein, Dänemark und die DDR«. Derfor startede projektet

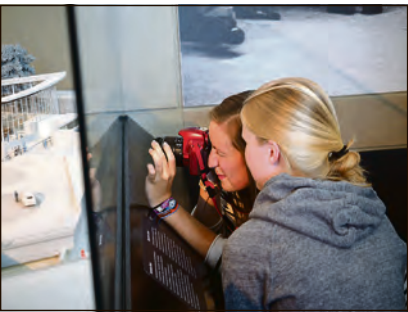

med et ophold på Scheersberg, hvor eleverne arbejdede med forskellige aspekter af livet i DDR og flugten.

Kreativ proces

Det var også her, de startede den kreative proces, fik en masse baggrundsinformationer om hændel-

serne for 25 år siden og forberedte et besøg i Berlin. Med invitation fra det lokale forbundsmedlem Sabine Sütterlin-Waack (CDU) gennemgik klasserne også her et tæt forløb om DDRs og murens historie - hvor frihed netop ikke var en selvfølge. De besøgte mindesteder, det berygtede

Et postkort bliver til.

Stasifængsel i Berlin Schönhausen og fandt motiver til postkortene.

- Det har været et spændende samarbejde. Man skal jo lige gøre sig bevidst, at murens fald er noget, der skete inden de unge blev født. For dem er det historie. Nogle af dem har måske virkelig haft den opfattelse, at det ikke er noget, der rager dem. Men besøget i Berlin, især i statsfængslset, hvor forhenværende fanger fungerer som guide, har gjort et stort indtryk på de unge, siger samfundsfaglærer Jan Schlüter.

- Da de stod overfor et menneske, som var blevet fængslet for sine politiske holdninger, og som kunne fortælle dem om forholdene dengang,

“ Man skal lige gøre sig bevidst, at murens fald er noget, der skete inden de unge blev født!

Jan Schlüter,
lærer i samfundsfag

forstod de, at et Tyskland, hvor frihedsbegrebet har været indskrænket, slet ikke er så langt væk. Jeg tror, der har fundet en udvikling sted, siger Jan Schlüter.

Det har været en god sidegevinst, at eleverne fra de to slesvigske gymnasier lærte hinanden noget bedre at kende. Samtidigt var det ifølge Jan Schlüter helt tydeligt, hvilken stor kulturel forskel der er mellem de danske mindretalsskoler og de tyske naboskoler, når man ser på, hvordan lærerne og eleverne omgås hinanden.

- Det var helt klart også et kulturmøde, siger han.

DDR spejlet i kunst

To klasser i A. P. Møller-Skolens 13. årgang har lavet et kunstprojekt omkring murens fald for 25 år siden. Det var ligeledes et samarbejde med projektet »Schleswig-Holstein, Dänemark und die DDR« på Jugendhof Scheersberg. Eleverne, som kom fra en sproglig og en samfundsvidenskabelig klasse, var på Scheersberg i 2,5 dage for at producere billeder, skulpturer, tekster eller streetart med flugt, diktatur og frihed som motiver. Arbejdet mandede ud i en udstilling på skolen. En del af eksponaterne er blevet solgt til fordel for studentereksamenskassen.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Sund og nem mad

Kursus

Økologi, viden om kulhydrater og vand hele dagen er med til at sikre børnene en god dag i dag-institutionen.

Skoleforeningens børne- og skole-fritidskontor har i år haft stor succes med et kursus om sund kost i daginstitutionerne. Kurset, der bliver gentaget til næste år, fandt sted i skolekøkkenet på Læk Danske Skole med Læk Børnehaves leder Gitte Jessen som instruktør.

- Vi gør allerede rigtigt meget i forhold til en sund kostpolitik rundt omkring, siger Gitte Jessen.

- Alligevel er der emner som økologi eller nem mad, som vi godt kan drøfte. Det skal ikke være en belastning at lave mad i børnehaverne og vuggestuerne, siger hun.

Gitte Jessen forklarer, at mad er kroppens benzin, så det er vigtigt, hvad børnene spiser. Samtidig er en god ernæring institutionens ansvar, især fordi en daginstitution rummer mange børn med helt forskellig baggrund.

Der er råd til det

En stor fordel ved at spise økologisk er ifølge Gitte Jessen, at grøntsagerne ikke bliver sprøjtet med gift, at det er godt for miljøet og naturen, at det smager bedre og at børnene udvikler færre allergier

Et af de spørgsmål Gitte Jessen tit får er, om daginstitutionerne har råd til at give børnene økologisk mad, og det mener hun, de har. De 15 kursister fik derfor vist en metode til, hvordan økologisk og sund mad hænger sammen uden at det sprænger budgettet. Det handler om at indføre faste dage med mos, pasta/ris, suppe/gryderetter og grød. Kød eller fisk er der på madplanen en gang om ugen. Desuden kan det være en god ide at finde et økologisk landbrug i nærheden og få leveret varerne.

- Med disse vilkår er det muligt at servere stort set al mad økologisk og holde budgettet på omkring to euro per måltid, fortæller Gitte Jessen.

Et andet vigtigt emne er børnenes blodsukker.

- Mange mennesker er slet ikke klar over, at mange børn går sukkerkolde. Det kan være, at frokosten er for sen, eller at de slet ikke har fået morgenmad hjemmefra. Vi bli-

ver nødt til at sørge for, at børnenes blodsukker er i balance. Nogle kulhydrater sætter fart i blodsukkeret, og det betyder store udsving. Og det har en effekt på børnenes opførsel. De bliver mere urolige. Derfor giver vi dem mad, som giver et jævnt blodsukker hen over dagen, siger hun.

Og sund kost er meget mere. Kursisterne fik at vide, at de fleste fedtstoffer er sunde og vigtige, fordi de blandt andet hjælper kroppen med at danne vitaminer og mineraler fra maden og er gode for fordøjelsen og tarmen. Desuden er det bedre at drikke vand end mælk, som for eksempel danner slim i kroppen.

Institutionerne kan gøre meget, og de kan være med til at inspirere forældrene. De kan for eksempel arrangere madpakkedage, hvor forældre og børn sammen laver en sund madpakke i institutionen. En sund kostpolitik kan formulere mange tiltag, der gavner børnene.

Motion, frisk luft, masser af vand og sund mad går hånd i hånd. Derfor er det også vigtigt, at børnene bevæger sig hver dag.

- Hvis man vil have succes med et sund mad projekt, er det det vigtigste, at man har forældrene med. Derfor er det nødvendigt, at man indfører en kostpolitik skridt for skridt. Det kan faktisk tage lang tid, men hvis alle forældre så er med på den, er det også noget, der er sikret.

Kulhydraternes fart ind i blodbanen

• Jo langsommere kulhydraterne kommer ind i blodbanen, desto bedre

• Styrtløber: Sukker, honning, juice, saft, slik m.m.

• Løber: Frugt (frisk & tørret), guld Korn, mælkesnitte m.m.

• Går: Lyst brød, kartofler, alm. pasta, pol.ris m.m.

• Kravler: Groft brød, brune ris, fuldkorns pasta m.m.

• Kryber: Grøntsager, bælgplanter, nødder / frø m.m.

»Drømmen om et eget skolesystem«

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Tysk mindretal i Rusland informerer sig om skolerne i grænselandet.

En gruppe fra det tyske mindretal i Rusland har forleden været på besøg hos det danske mindretal i Sydslesvig og det tyske mindretal i Nordslesvig. Gruppen ville danne sig et indtryk af de to mindretalsskolesystemer for at få noget inspiration til deres egne planer om at få opbygget strukturer for sprogtilegnelse.

- Vi er helt i starten af denne proces. Lige nu har vi omkring 40 tyske grupper i russiske børnehaver og er henvist til den almindelige tyskundervisning i de russiske skoler, sagde Olga Martens fra det tyske mindretal i Rusland, som også er vicepræsident i mindretalsunionen FUEV. For SSF

Det tyske mindretal på besøg i Lyksborg historiske værksted

var det Gitte Hougaard, Vibeke Küssner og Kirsten Futtrup, der tog imod gæsterne fra Rusland og for Skoleforeningen var det Udo Jessen og Olaf Runz. Gæsterne var blandt andet rundt og se på Vestermølle Danske Skole, Askfelt Danske Skole, A.P. Møller Skolen og Lyksborg Danske Skole.

- Vi har fået en del inspiration med hjem, fortalte Olga Martens.

- Organiseringen i en Skoleforening finder vi er en rigtig god ide. Det knytter menneskerne tættere til det formål, vi har med at undervise på tysk, nemlig at bevare vores mindretal, sagde Olga Martens.

Skoleforeningens julekort er designet af Melina Vanessa Nikolaus og Lena Marie Mannes. Julemotivet er et resultat af et projektarbejde i faget kunst i G12.4 på A. P. Møller Skolen.

Den danske og den tyske børnehave i Tarp fejrede en »Julebaumfest« sammen.

FOTO: BØRNEHAVEN

Luciapigerne fra Cornelius Hansen-Skolen synger i Ansgarkirken for børnehaverne i Flendborg Nord. Fjordvejens Børnehave smykker juletræet i Skoleforeningens forvaltning.

Skoleforeningen
ønsker alle
børn, forældre
og ansatte en
god jul og et
godt nytår!

Daginstitutionerne i Slesvig og omegn dansede om juletræet på A. P. Møller Skolen, hvor eleverne sang for dem.

Buster sætter også fart i tankerne

Vold

Film om krig i Palæstina rejste mange spørgsmål hos eleverne.

Flere end 2000 sydslesvigiske elever har været med til den rejsende filmfestival, Buster på farten. De ældste elever så filmen »Giraffada« om den 10-årige Ziad og konflikten mellem palæstinenserne og Israel. Eleverne har været meget optaget af den til tider meget barske film.

- Det har været hårdt at se, hvor meget angst der er i den region, fortæller eleverne fra 6. klasse på Jens Jessen Skolen i Flensborg. Men de føler også, at det er vigtigt, at de har fået at vide, hvad der foregår andre steder i verden. At der er krig og vold, og at ikke mindst børnene har et hårdt liv.

Sådan har også eleverne i 5. og 6. klasse på Askfelt Danske Skole oplevet filmen »Giraf-

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

fada«. De undrer sig over, hvorfor der ikke er nogen der gør noget ved forholdene. Alle vil jo have fred.

- Der er så meget rigdom i verden. De voksne burde gøre noget, siger eleverne i Askfelt. Både her og i Flensborg har eleverne især bidt mærke i, at filmen ikke har en »happy ending«. Det er de ikke vant til fra børnefilm. Og det har sat deres tanker ordentligt i gang. De har stillet spørgsmål, både hjemme og i deres klasser, hvor filmen blev forberedt og efterbehandlet.

- Det bliver man nødt til, hvis man viser dem en film om krig, angst og ødelæggelse. Vi har talt om forholdene i Palæstina, og jeg har relateret til noget de kender, så det bliver bedre forståeligt, siger Silke Koch, som er klasselærer for eleverne i Askfelt. Hun mener, at »Buster Filmfestivalen« er en rigtig god ting. Den er med til at udvikle eleverne og den er fantastisk at bruge i undervisningen.

Eleverne på Jens Jessen-Skolen (tv) og Askfelt Danske Skole har været meget optaget af filmen Giraffada.

Livet nord og syd for grænsen

Eleverne fra 5. klasse på Ejder-skolen i Rendsborg var forleden på besøg hos en 5. klasse på Bakkeskolen i Kolding. Sammen arbejdede de på et projekt omkring »hverdagen i Danmark og i Tyskland«.

- Det var en rigtig dejlig uge, fortæller eleverne Nele, Kira og Mathilde. Ved siden af projektet var der også masser af tid til at lege med eleverne fra Kolding. Og de sydslesvigiske elever fik et særligt indblik i almindeligt dansk hverdagsliv, da de boede hos værtsfamilier noget af tiden.

- Vi var også i Legoland og på Koldinghus, hvor Bakkeskolens

FOTO: PRIVAT

elever havde forberedt en rundvisning. Derefter måtte vi gå i byen og købe ind, fortæller de tre

elever. Fredag gik rejsen så hjemad igen efter et stort og kærligt farvel til de nye venner i Kolding.

Indsamling

De danske daginstitutioner i Flensborg Nord samler frem til den 6. januar ind til fattige børns skolegang i Bangladesh. Børnetøj, tøj, legetøj, gaveting og andet, som stadig kan bruges bliver samlet og solgt i »Banglashoppen« i Flensborg. Alle gaverne bliver hentet af de vise mænd og kvinder i Ansagar Kirke den 6. januar, hvor der også synges, danses om juletræet og nydes kage og kakao. Større ting kan afleveres direkte i kirken.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

SydslesvigTing

Konference om udvikling af det danske mindretals folkestyre og demokrati

Det Sydslesvigiske Samråd inviterer til en åben konference
lørdag den 24. januar 2015 kl. 14.30 – 18.30
på Jaruplund Højskole, Lundweg 2, Handewitt

Læs mere på www.skoleforeningen.org/konference

Vi beder venligst om **tilmelding senest fredag, den 16.1.2015**
på tlf. +49 461 144080 eller til jette@syfo.de

Alle kan deltage!

Layout: Sydslesvigsk Forening e.V., Dansk Generalsekretariat Flensborg • www.syfo.de

Indvielsesfest bliver udsat

Ringvejens Vuggestue i Flensborg har netop fået installeret sit nye logo ved indgangen til vuggestuen. Egentlig skulle det ske til indvielsesfesten den 24. januar. Men festen er blevet udsat, da Sydslesvigkonferencen på Jaruplund Højskole finder

sted samme dag.

- Nu udsætter vi indvielsen til en gang i foråret, siger vuggestueleder Jette Rasmussen og tilføjer:

- Så længe ville vi dog ikke vente med at anbringe vuggestuens logo, folk skal jo vide, hvem vi er.